

גם "ויקהל" וגם "פקודי"

כל אחד מאיתנו נושא בתוכו שני תכנים: (א) היותו אדם פרטי בעל מעלות וכישורים משלו, בעל תפקיד משלו בשליחותו של הקב"ה בעולם הזה. (ב) היותו חלק מכללות עם ישראל, חלק מהעם היהודי, ומתפקידו להוסיף שלמות ומעלה בעם ישראל.

והשאלה היא, מה קודם למה, האם אני ראשית לכל אדם פרטי ולאחר מכן יש לי את המחויבות והיחס לכלל ישראל, או שראשית אני פרט מתוך הכלל הגדול, ורק לאחר מכן אני מהות משל עצמי.

האם העשייה שלי לטובת ולמען הכלל, באה על חשבון תפקידי הפרטי, האם העשייה שלי כחלק מכלל ישראל גורעת ממילוי תפקידי ושליחותי בעולם.

*

השבוע אנו קוראים שתי פרשיות יחד, פרשת ויקהל ופרשת פקודי. שתיהן עוסקות בנדבת ובניית המשכן על ידי עם ישראל.

כשאנו מדברים על המשכן וכליו, יש מקום לדיון, איזו חשיבות ויחס יש בין כל אחד מכלי המשכן הפרטיים, לבין כללות המשכן.

יש שלושה אופנים כיצד להביט על הדבר. ובעצם – אלו הם שלשה אופנים כיצד להביט על כלל המורכב מפרטים שונים:

אופן א: לכל פרט ופרט אין חשיבות כשלעצמו. אבל כאשר הפרטים מרוכזים יחד ויוצרים "כלל" – אז יש משמעות לכלל.

למשל, חוט א' מציצית הבגד - אין לה כל משמעות, אבל כאשר מצטרפים ארבעה חוטי-ציצית, או אז ארבעת החוטים יחד מקבלים משמעות של ציצית כ"כלל". אבל ל"פרט" – אין חשיבות משל עצמו.

אופן ב: לכל פרט יש משמעות אישית משלו, גם ללא הצטרפותו לכלל. אך כשהם מצטרפים יחד – נוספת בהם מעלה חדשה שלא היתה בהם קודם. מעלת הכלל.

למשל, כל יהודי בפני עצמו הוא מהות של אדם בעל קדושה משלו כיהודי. אך כאשר מצטרפים יחד "עשרה מישראל", כאשר יש "מנין" יהודים, אזי מיתוספת בהם קדושה יתרה שלא היתה בהם קודם.

אופן ג: לכל פרט משל עצמו אין חשיבות, אבל לאחר שהפרטים יוצרים כלל – אזי מלבד החשיבות של הכלל, גם כל פרט מקבל משמעות משלו בתוך הכלל הגדול.

למשל, חצר המקדש, עזרת נשים, עזרת ישראל, הלשכות, עזרת הכהנים, הקודש וכו' – ללא "בית המקדש", ללא ה"כלל", אין לחלקים אלו כל משמעות משלהם. אבל לאחר שנבנה בית המקדש, לאחר שישנו ה"כלל" - אזי כל פרט ופרט מקבל את הקדושה והערך העצמי הייחודי שלו.

כך גם לגבי כלי המשכן ביחס למשכן. יש אופן לומר שאין לכל כלי מהות משלו, אין להם תוכן עצמאי, הם רק "פרטים" של ה"כלל" הגדול, של המשכן.

יש אופן לומר שכל כלי יש לו תוכן וחשיבות משלו, אבל לאחר שיש את המכלול של כללות המשכן וכליו, אזי מיתוספת בהם תוכן וקדושה נוספים, קדושת המשכן כולו.

יש אופן לומר שכל כלי כשלעצמו אין משמעות, אבל לאחר שנבנה המשכן – אזי כל כלי מקבל את המשמעות האישית שלו.

הדבר נדרש לא רק לשם תיאוריה ופלפול, אלא יש לזה משמעות גם להלכה.

כידוע, בכל מצווה שאדם עושה, עליו לעשות אותם מתוך מחשבה וכוונה. ובפרט בעשיית כלי המשכן, כותב הרמב"ם שצריכים לעשות אותם: "עושים כל הכלים מתחלתן לשם הקדש", בעת עשייתן צריכים לעשותם "לשם הקדש".

וכאן ניצבת השאלה לשם איזה "הקדש" על בוני כלי המשכן לחשוב בעת בניית הכלים: האם לשם כללות עשיית המשכן, או לשם הכלי הזה כמהות ופרט משלו, או לשם עשיית המשכן ויחד עם זה גם למעלתו וחשיבותו של הכלי הפרטי.

*

פרשיות אלו שאנו קוראים השבת, פרשת ויקהל ופרשת פקודי, מגדירים לנו את הדבר. "ויקהל" – משמעותו "כלל", אסיפת כל הפרטים יחד, "הקהלה" של כל הפרטים יחד אל הכלל הגדול. "פקודי" – משמעותו ספירה ומנייה של פרטים, כל פרט נספר כיחידה, לכל אחד יש משקל ומשמעות. ופרשת פקודי באה לאחר פרשת ויקהל. כי ראשית לכל יש את "ויקהל", את חשיבות הכלל, ולאחר מכן מגיעה פרשת פקודי, בה כל פרט מקבל את המשמעות הייחודית משלו. ראשית לכל יש את חשיבות הכלל, כללות המשכן, "ויקהל", ולאחר שיש את הכלל – מגיעה החשיבות והיחס של כל כלי, כל פרט, משל עצמו, "פקודי".

*

כשאנו בונים את המשכן הרוחני, של "ושכנתי בתוכם", בתוך עם ישראל, – ניצבים בפנינו שני היבטים: מחד כל עם ישראל יוצרים "קומה שלמה", גוף שלם, וחסרון של יהודי יחיד פוגם בכללות הקומה השלימה.

מאידך, כל יהודי, ולא משנה מה מעמדו - הוא "עולם מלא" משלו. "כל אחד חייב לומר בשבילי נברא העולם".

ניתן לחשוב, שראשית לכל יש את התפקיד המיוחד משלי – ובנוסף לזה אני חלק מכלל עם ישראל. לכך אומרת לנו התורה, שלמרות שישנו תיאור של "ויעש" לכל כלי משלו, לכל כלי עם התכונה והפרטים שלו – אבל כל זה הוא חלק מפרשת "ויקהל". ראשית לכל זו פרשת "ויקהל", אני כלי שהוא חלק ופרט מהמשכן כולו, מהכלל של עם ישראל.

לפני בקשת צרכי האישיים בתפלת הבוקר, אני כולל את עצמי עם כלל ישראל במצוות "ואהבת לרעך כמוך". וגם התפלה עצמה היא בלשון רבים "חננו מאתך", "השיבנו אבינו", "רפאנו", וכיו"ב.

אך מאידך, כאשר אתה עושה למען הכלל – אל תחשוב שהדבר יפגע ויגרע בשלימות האישית שלך, כפרט. אל תחשוב שבגלל טובת הכלל, אתה מוותר על השלימות האישית והשגשוג שלך –

כי לאחר פרשת "ויקהל", באה כהמשך אליה באותה השבת גם פרשת "פקודי", המבטאת את המנייה והחשיבות שיש לכל כלי בנפרד. כל כלי צויין והובא למשה רבינו בפני עצמו, עם החשיבות הפרטית שלו.

כשאתה חלק מהכלל, ואתה עושה למען הכלל – הדבר מביא לידי ביטוי וחשיבות את הפרט שלך.

כמו ספר תורה, מאות אלפי אותיות יוצרות יחד ספר תורה אחד, הן יוצרות "ויקהל". אבל מאידך, מתי הספר תורה כשר ומושלם – רק כאשר לכל אות יש את חשיבות וקדושה משלה, כל אות צריכה להיות "מוקפת בגויל" בפני עצמה, "פקודי". וכאשר יש חלילה חסרון באות אחת – הספר כולו אינו כשר.

ועל ידי אחדות זו, נזכה בקרוב ממש ל"קהל גדול ישוב הנה", ככלל, "ויקהל". ויחד עם זאת לגאולה של "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל", כל אחד כפרט, "פקודי".

לקוטי שיחות חלק כא